

Studie EHES – Evropské výběrové šetření se zdravotním vyšetřením v ČR

MUDr. Kristýna Žejglicová, RNDr. Michala Lustigová, MUDr. Naděžda Čapková

Státní zdravotní ústav

Oddělení Ústředí monitoringu zdravotního stavu obyvatelstva

Centrum zdraví a životního prostředí

Jak měřit zdraví populace ?

- analýza úmrtnosti – zemřelí
- analýza zdravotnických dat – pacienti
- **analýza dat výběrových šetření – celá / zdánlivě zdravá populace**

Analýza dat výběrových šetření o zdraví

Provázání témat

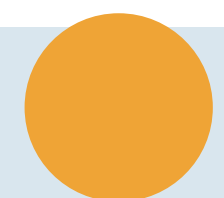
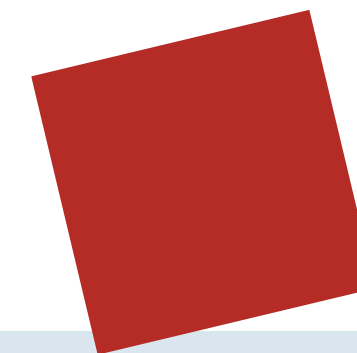
- výskyt, rozložení a dynamika jevu na úrovni subpopulací
- příčiny (determinanty) nemocí, podmínky a okolnosti vzniku, průběhu, trvání a následků
- protektivní faktory

EHIS & EHES

EHIS (European Health **I**nterview Survey)
Evropské dotazníkové šetření o zdraví

EHES (European Health **E**xamination
Survey) Evropské šetření o zdraví se
zdravotním vyšetřením

Česko EHIS & EHES 2019

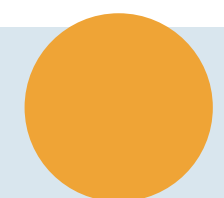
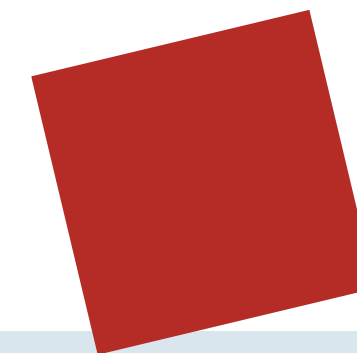
EHIS – dotazník, subjektivní pohled

- zdravotní stav
- zdravotní péče
- životní styl
- charakteristiky respondenta

EHES – objektivní měření (standardizovaná evropská metodika)

- měření krevního tlaku
- výšky, hmotnosti, obvodu pasu,
- odběr žilní krve (HbA1c, lipidové spektrum, TSH)

Východiska studie EHES

Kardiometabolické zdraví české populace

- Dle WHO 80 % (předčasných) onemocnění srdce a cév je preventabilní. [1]
- Na vzniku chronických neinfekčních onemocnění se podílí pět klíčových rizikových faktorů: vysoký krevní tlak, nadváha, kouření tabáku, vysoká hladina celkového cholesterolu v krvi a vysoká hladina cukru v krvi.
- Snižování populačních hodnot kardiometabolických rizikových faktorů výrazně zvyšuje úroveň zdravotního stavu populace.

[1] WHO: Global status on noncommunicable disease 2010. Geneva, World Health Organization, 2011. ISBN 978 92 4 068645 8 (PDF)

Sledovaná populace EHES 2019

Populace 25–64 let

- Dotazníková část (EHIS) – v náhodném výběru ČSÚ osloveno 10 915 osob v populaci starší 15 let.
- 7 995 získaných dotazníků (respondence 73%)
- **Osoby ve věku 25–64 let, které se zúčastnily EHIS, byly požádány o účast na zdravotním vyšetření EHES.**
- Zřízeno 80 vyšetřovacích míst v celém Česku.
- Na EHES pozváno 4 297 osob, z toho 1 057 vyšetřených (respondence 25%).

Přínosy zdravotních vyšetření v zdánlivě zdravé populaci

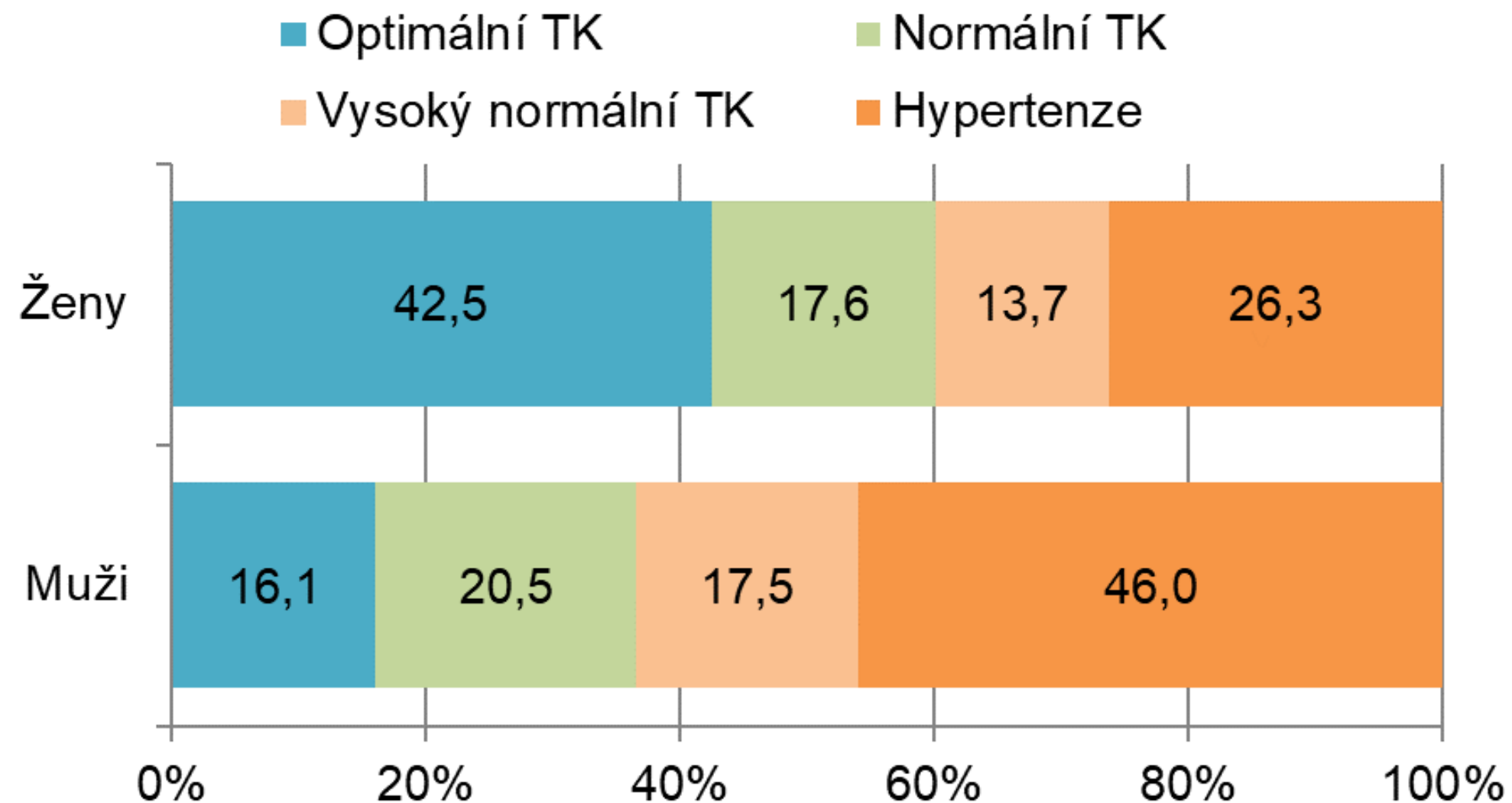
- Odhad populačních hodnot sledovaných ukazatelů a odhad **prevalence**
- Odhalení "skryté" nemocnosti, znalost vlastních hodnot sledovaných ukazatelů (**znalost**)
- Přístup k vlastnímu zdraví (**léčba**)
- Možnost zhodnocení úspěšnosti léčby (**kontrola**)

Výsledky měření krevního tlaku

Rozložení populace podle kategorií krevního tlaku

Kategorie TK	Systolický TK (mmHg)	Diastolický TK (mmHg)
Optimální TK	< 120	< 80
Normální TK	120–129	80–84
Vysoký normální TK	130–139	85–89
Hypertenze	≥ 140	≥ 90

Výsledky měření krevního tlaku

Prevalence, znalost, léčba a kontrola hypertenze

Hypertenze	Muži	Ženy
Prevalence (%)	46,0	26,3
Znalost (%)	60,9	72,0
Léčba (%)	42,0	57,7
Kontrola (%)	4,6	17,9

- Prevalence hypertenze – podíl respondentů s hodnotou STK ≥ 140 a/nebo DTK ≥ 90 při vyšetření a/nebo užívající antihypertenziva.
- Znalost hypertenze – podíl respondentů s prevalencí hypertenze, kteří o svém zdravotním problému věděli.
- Léčba hypertenze – podíl respondentů se znalostí hypertenze, kteří užívají antihypertenziva.
- Kontrola hypertenze (úspěšná léčba) – podíl respondentů užívajících antihypertenziva s naměřenými hodnotami STK < 130 mmHg a DTK < 80 mmHg [2].

[2] Williams B, Mancia G, Spiering W, et al. 2018 ESC/ESH Guidelines for the management of arterial hypertension. Eur Heart J 2018;39:3021–104. doi:10.1093/eurheartj/ehy339

Shrnutí

- Životní styl a zdravotní stav české populace v produktivním věku je alarmující.
- Velký prostor pro zlepšení úrovně životního stylu a zdravotního stavu této populace.
- Potřeba efektivní prevence kardiovaskulárních onemocnění.
- Velký význam výběrových šetření se zdravotním vyšetřením pro zmapování výskytu rizikových faktorů chronických onemocnění v celé populaci.

MUDr. Kristýna Žejglicová

kristyna.zejglicova@szu.cz

+420 267082496